

JARO 1936

ESPERANTISTO

ESPERANTYSTA POLSKI

REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO: KRAKÓW, UL. LUBICZ L. 34.

REDAKTANTOJ:

PROF. DR ODO BUJWID — MGR TADEUSZ HODAKOWSKI

RESPONDECA REDAKTORO: DR LEON ROSENSTOCK

ADMINISTRANTO: LUDWIK KUTSCHER

KUNLABORINTOJ:

Józef Alfus (Kraków). — Helena April (Kraków). — R. Banham (Melbourne). — L. Bastien (Paris). — Dr. Leo Belmont (Warszawa). — Dr. Rudolf Beres (Kraków). — Nusia Bertig-Daßnerowa (Kraków). — Prof. Tadeusz Biliński (Kraków). — Dr. Feliks Burdecki. — Inż. M. Chmieliński (Łódź). — Dr. A. Czubyński (Włochy). — Dr. Jerzy Dobrzycki (Kraków). — † Prof. Dr. St. Dobrzycki (Poznań). — Isaj Dratwer (Warszawa). — Dr. Leopold Dreher (Kraków). — Hilda Dresen (Tallinn). — L. Früs (Aabyhøj). — Dr. Adam Gadomski. — Henryk Gielb (Warszawa). — Prof. Dr. Walery Goetel (Kraków). — Olga Goldmanówna (Kraków). — S. Grenkamp (Paris). — † Helena Hempel (Lwów). — Ir. J. R. G. Isbrücker (Den Haag). — Ludmiła Jevsejeva (Riga). — Bronisław Kuhl (Radom). — Prof. Dr. Kazimierz Wł. Kumaniecki (Kraków). — I. Lejzerowicz

(Łódź). — John Lundgren. — Minuska Mantel (Lwów). — Eugeniusz Matwieczuk (Szczakowa). — Emil Mayer (Kraków). — Dr. Jan Mędrkiewicz (Lublin). — Bogdan Miądowicz (Poznań). — Wł. Michałowski (Dąbrowa k. Grodna). — Prof. Walter Murdach (Melbourne). — Mieczysław Obarski (Warszawa). — Józef Orzech (Wejherowo). — Antoni Pisarski-Woydakowski (Warszawa). — Dr. Edward Ralski. — Prof. Dr. Józef Reiss (Kraków). — Dr. Wilhem Róbin (Warszawa). — Jan van Schoor (Antwerpen). — J. Silhan (Radziechów). — Prof. Mieczysław Sygnarski (Bydgoszcz). — J. Szapiro (Białystok). — J. Szuster (Wilno). — Józef Toczyski (Lwów). — L. Totsche (Budapest). — J. Vahtra (Tallinn). — A. Weide (Hurup). — Halina Weinsteinówna (Warszawa). — Leon Wiener (Warszawa). — Edward Wiesenfeld (Warszawa). — Lidja Zamenhof (Lyon).

REPREZENTANTOJ:

Białystok — J. Szapiro, Marsz. Piłsudskiego 33.
Katowice — Societo de Esperanto Amikoj, Wawelska 3.

Paryż — S. Grenkamp, 117. Bd. Jourdan.
Warszawa — Halina Weinstein, Leszno 99. m. 5. Konto P. K. O. 27.867.

102281

11

30(1936)

Biblioteka Jagiellońska

1002376530

TABELO DE ENHAVO

	Paĝo		Paĝo
1. Artikoloj originalaj:			
Henryk Giełb — Invado de 500 da vikingoj al Polujo...	1	Eugeniusz Matwiejczuk — Al du-bantoj...	71
Tadeusz Biliński — Pri la pola toleremo kaj pacamo	2	Józef Toczyski — Kanto	72
Józef Orzech — Neordinara jubileo	5	L. Friis — Infankursoj	73
Dr. Leopold Dreher — Lingva esploro	9. 150	Jan van Schoor — Sekreta amo	78
R. Banham — Grafo Strzelecki antaŭ 100 jaroj	11	Ludmila Jevsejeva — Venu, kara!	80
Inĝ. M. Chmieliński — S. O. S!	15	O. Bujwid — La Jubilea Kongreso-interpaciĝa festo	83
Dr. Antoni Czubryński — La limoj de nia propagando	16	L. K. K. — Ĝis revido en Varsovio dum la Jubilea XXIX. Kongreso de Esperanto en 1937 jaro	84
Suvalkano — Kritiko de kritiko	18	— Polujo — pitoreska lando	88
Hilda Dresen — Vintro	18	— Kraków iama reĝa ĉefurbo de Polujo	89
R. Banham — Melburna viro, kiu persone konis Hans Christian Andersen	19	Dr. Leopold Dreher — Pri -ata kaj -ita	103. 132
Hilda Dresen — Negeroj	20	Napoleono — Amaraj prikongresaj nenseroj	104
A. Weide — Danlando - la paradizo en la nordo	23	Wł. Michałowski — Esperanto kaj stenografio	106
J. Szuster — Ni imitu aliajn!	27	S. Grenkamp — 25-jara poresperanta agado de s-ro Szapiro	107
Prof. Dr. O. Bujwid — Pasteur, Lister kaj Koch kreintoj de la nova medicina scienco	28	L. Belmont — Pri „Rinnortretoj”	107
Inĝ. M. Chmieliński — Al lingva esploro	30	Halina Weinstein — Kiel estis en Kraków dum nia VII-a Kongreso	108
Inĝ. M. Chmieliński — Konsilo por kursgvidantoj	30	Dr. Jan Medrkiewicz — Protesto	110
Józef Orzech — „Mi scipovas”	31	Isaj Dratwer — Reveno	111
Inĝ. M. Chmieliński — Ni komencas...	34	L. Bastien — Respondo al la artikolo „Protesto”	114
Olga Goldmanówna — Impresoj el ekskurso al la dezerto en Afriko	37	Lidja Zamenhof — La situacio	115
I. Lejzerowicz — Reflektoj	41	Natanela — Nia steleto	116
Eugeniusz Matwiejczuk — Iom da pacienco...	42	L. Totsche — Jubileo de Baghy kaj Kalocsay	117
— Sur poŝtkarto	44. 60	Dr. Leopold Dreher — Laborprogramo de PED por 1936-1937	119
Dr. L. Dreher — Antaŭ la Tutpolanda	44	Edward Wiesenfeld — 25-jaroj de Esperanto	120
Józef Toczyski — Venas printempo	50	Nusia Bertig-Dattnerowa — Solena jubileo okaze de deklara labora agado de silezia Vojevodro Michał Grażyński	121
Dr. Leopold Dreher — Ĉiuj al Kraków!	54	Józef Toczyski — Esperanca Gramatyka	122
Inĝ. M. Chmieliński — Meditadoj de samideano	56	Jan van Schoor — Albumpaĝo	123
Isaj Dratwer — Sur la margenoj...	57	I. Dratwer — Silento	124
I. Lejzerowicz — Al Jakobo Szapiro	59	Ludmila Jevsejeva — Kial?	128
F. K. — Jakobo Szapiro (Joŝo) 1911-1936	60	Ir. J. R. G. Isbrücker — Ni faru finon...!	129
Józef Toczyski — Esperanto en „Gajwa Ivova ondo”	61	Dr. Jan Medrkiewicz — La ŝiprompiĝo	130
I. Dratwer — Epizodo	65	Nusia Bertig-Dattnerowa — Ĉefarmeestro Edward Śmigły-Rydz — Marŝalo de Polujo	133
J. Silhan — Ni kreu helparmeon!	69		
Prof. Sygnarski — Krynica - la plej ĉarma kaj fontriĉa kuracloko en Polujo	70		

	Paĝo.
— Jubileo Andreo Cseh	134
— Johano III. Sobieski — Pola reĝo	135
La Redakcio — † Helena Hempel	138
† Helena Hempel — En la albumon de F-ino Emilia E.	138
Irena Harand — Al la amikoj de la humaneco kaj paco en la tuta mondo	139. 147
— Esperanto kaj Bellamy	141
— Pola Vespero en Budapeŝto	141
J. Vahtra — Landaj numeroj de fakaj gazetoj	145
Sigismundo Pragano — Esperanto en la lernejoj!	146
Nusia Bertig - Dattnerowa — Je memoro de Henryk Sienkiewicz	149
Minuŝka Mantel — Ha, ha! Pro la amo!	151
Henryk Giełb — Nordaj landoj kaj popoloj (fragmento)	153

2. Tradukoj:

Prof. Dr. St. Dobrzycki — Pri kolendoj (tr. Bogdan Miądonowicz)	4
M. Selim — Ĉu mi havas la honoron kun fraŭlino...? (tr. Leono Vianano)	7
Hieronim Derdowski — De moŝt Ĉorlinsei al Puck pro retoj vojaĝo (tr. J. Orzech)	19. 31
Mieczysław Obarski — La nova organizo en la transdado de komunikoj de la PAT-centro en Varsovio al la provinca gazetaro (tr. Henryk Giełb)	44
Sergej Jesenin — Letero al la patriino (tr. Hilda Dresden)	66
Prof. Walter Murdoch — La ĝusta maniero legi libron (tr. R. Banham)	74
— Pensoj de Lafcadio Hearn (tr. R. Banham)	76
Letta Rudnicka Jaroszewska — La lastaj tagoj de carismo en sudruslando (tr. Jobo Lunderen)	76
Eliza Orzeszkowa — Sinjorino Upuno (tr. Józef Orzech)	92

	Paĝo
I. Bunin — Morfeo (tr. Hilda Dresden)	116
— Bonaj amikoj (tr. Helena April)	139
Charles S. Gilmour — Joda Tincturo (tr. R. Banham)	148
3. Bibliografio: 35. 47. 64. 81. 124.	
4. Esperantista kroniko kaj movado: 12. 24. 36. 52. 61. 64. 65. 78. 97. 114. 137. 143. 144. 155. 156.	
5. Kongresoj, kunvenojj ktp.: 14. 25. 26. 39. 47. 51. 55. 58. 67. 82. 88. 99. 113. 123. 142.	
6. Radio: 21. 25. 51. 66. 151.	
7. Redakciaj kaj Administraĵaj sciigoj, Alvokoj, Nekrologoj ktp.: 10. 13. 25. 32. 35. 40. 46. 52. 53. 66. 71. 73. 82. 96. 98. 105. 112. 124. 144. 156.	
8. Konstantaj rubrikaj: Novajoj el Esperantujo: 58. 63. 97. 126. Skolta angulo: 8. 33. 50. 63. 72. 111.	

Aldonoj: Prof. Dr. Kazimierz Wł. Kumaniecki — Akiraĵoj de nova pola konstitucio (Nr. 1). Prof. Dr. Walery Goetel — Naturrezervaĵoj kaj naciaj parkoj en Pollando (Nr. 2). — Gdynia - la pola haveno (Nr. 2). Prof. Dr. Józef Reis — Ignacy Jan Paderewski - genia muzikisto kaj granda patrioto (Nr. 3). Prof. Dr. O. Bujwid — Avertoj de Marŝalo Piłsudski por la nacio (Nr. 4). Dr. Feliks Burdecki — Polaj oltravaĵoj (Nr. 4). Dr. Rudolf Beres — Eblajoj de nola eksperto (Nr. 5). Dr. Edward Balski — Plankulturado en Pollando (Nr. 5). Dr. Adam Gadomski — Kuriozaĵoj de kuracakvoj en Pollando (Nr. 8—9).	
--	--

PRENUMERATA: rocznie zł. 8.—, półrocznie zł. 4.— Dla Towarzystw i grup esper. rocznie zł. 6.— Zagranicą: 5 fr. szw. Numer pojedynczy zł. 0.70. podwójny zł. 1.40.

OGŁOSZENIA: 1/2 strony zł. 30.— 1/4 strony zł. 15.— 1/8 strony zł. 10.— Korespondencja: małe ogłosz. z 10 słów (prócz adresu) zł. 1.—

PRZEKAZ ROZRACHUNKOWY. KARTOTEKA NR. 20. —

ARONO: jare zł. 8.—, duonjare zł. 4.— Per societoj kaj grupoj esperantistaj jare zł. 6.— Eksterlande 5 sv. fr. Aparta numero zł. 0.70 duobla zł. 1.40.

ANONCOJ: 1/2 paĝo zł. 30.— 1/4 paĝo zł. 15.— 1/8 paĝo zł. 10.— Korespondado: anonceto de 10 vortoj (krom adreso) zł. 1.—

KONTO P. K. O. NR. 406.600.

INTERNACIA S. O. S. BULTENO.

Speciala servo de: Radio-Club

Espérantiste de France

26, av. Dode de la Brunerie, Paris. 16
Redaktas: ALGLAVE Michel en BLANC-
MISSEYON, Nord. — Francujo.

BONAĴ NOVAĴOJ el...

MARSEILLE. — Post nun jaro da silento pri esperanto, kaj dank' al la senlaca klopodo de mia amiko Bourdelon, li sukcesis decidi la komitaton de Marseille-Provence denove disradiigi siajn esp. paroladojn. La unuaj elsendoj okazis la 10 k. 24-an de nov. je 20. Dum la Foiro de Marseille, ĉe la budo de E. oni kolektis 3000 subskribojn por peti la rekomencon de la E. elsendoj en Mars.

LYON. — Denove kurso de R. Lévin estas dissendata pere de Lyon la Doua ĉiudimanĉe. Al la unua leciono respondis 200 aŭdintoj.

Aŭskultu, konigu, danku k. konfirmu aŭdadon al: Marseille Provence, esperanto fako, 32 rue Croix de Regnier, Marseille. Lyon la Doua, esperanto fako, 47 Cours Gambetta, LYON.

ITALAJ STACIOJ. — Dum la venontaj monatoj, la programoj ne plu estos senditaj, sed oni povas ĉiam peti la lektojn de la paroladoj. Petu de la Direzione Generale per il turismo, via Vittorio Veneto, Roma, ke la esperantlingva kroniko okazu ĵaŭde k sabato.

E. PAROLANTOJ! A l e n t u...

La 12-an de nov. ni ricevis novaĵon laŭ kiu estis okazonta la 11-an grava E. parolado pri Hollywood (de J. R. Scherer el Oslo. Ni tre bedaŭras, ke la informo alvenis tro malfrue. Tamen ni varme instigas danki la stacion.

Ĉi-okaze, ni denove petas al la E. parolantoj bonvoli sendi la programojn, kiel eble plej frue.

Nuntempe mankas:

Informoj pri Kaunas. Polaj Stacioj. Lisboa. Funchal. Ljubljana, programoj por decembro el Marseille. BRNO. M. Ostrava, inuuaraj programoj de preskaŭ ĉiuj stacioj.

Helu nin: ĉini sendu informojn kaj aŭskultrezultatojn!

L. 21. **Valence.** — **Wien.** — **Geève.** — **Radio Lyon.**

M. 22. **Valence.** — **M. Ostrava.** — **Hilversum II.** — **Tallinn.** — **Tartu.**
20.00—20.15 **Marseille** **Provence.**

400 m. E. kroniko de H. Dubuisson. PRA. 3. — PRF. 5.

M. 23. **Paris PTT.** — **Nice la Brague.** — **Limoges PTT.** — **Alpes Grenoble.** — **LTI.** — **Barcelone.** — **CT3AQ.** — **Cordoba.**

21.50—22.20 **Leningrad.** 1293 m. „Kolhozoj de Leningrada regiono”.

V. 25. **Valence.** — **CT3AQ.**

ĉirk. 22.40 **Wien.** 506 m. k. ĉiuj aŭstriaĵ relajsoj. Esperanto-servo por la eksterlando.

21.50—22.20 **Leningrad.** 1293 m. „Politika Revuo”.

S. 26. 12.00— ? **Valence.** 41 m. Pri la situacio en Hispanujo.

ĉirk. 15.40 **Hilversum I. Vara.** 301 m. 1) La Espero, 2) E. kantoj. **Hilversum II** — (1875 m.) — **Roma.** — **2RO.** — **Lyon la Doua.** — **Barcelona.**

D. 27. **Kortrijk.** — **Lille.** — **Lyon la Doua.** — **CT3AQ.** — **Wallonia.**

21.20—22.20 **Leningrad.** 1293 m. „Soveta verkisto Leonov”. Koncerto.

22.40—32.10 **Hilversum II. NCRV.** 1875 m. H. Wansink: „Malpacienco kaj malfido”.

L. 28. **Valence.** — **Wien.** — **Sottens.** — **Radio Lyon.** — **Radio Normandie.**

M. 29. kaj M. 30 — kiel ĉiumarde kaj ĉiunmerkede.

HELPU NIN!

Anstataŭ skribi senpere al „Polskie Radio” kaj peti de ĝi kontinuadao de disaŭdigado de esp. prelegoj, la landaj asocioj kaj unuopaj grupoj sendu al plej proksima pola konsulejo memorskribon kun esprimoj de bedaŭro, ke „Polskie Radio” ĉesigis esp. prelegojn, kiuj efike diskonigadis inter Viaj samlandanoj interesajn informojn pri kultura vivo, ekonomia stato, geografio, turismo de Polujo k. s. **Ne forĉesu meneli,** ke estus nekomprenbla neslekto flanke de „Polskie Radio”, se ĝi ĝuste en la jaro de Jubilea Kongreso en Warszawa ne farus propaĝandon por instigi eksterlandajn esperantistojn al olej multenombra partopreno en la solena internacia festo.

Ne prokrasto! Skribu tuj! Ni kore dankas!

Pollanda Esperanto-Delegitaro.